

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Téma práce : Trestný čin vraždy a zabití podle § 140, § 141 TZ
Autor : Martina Stašková
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
Oponent : JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.
Rozsah práce: 77 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce: 30. 6. 2015

1. Celková charakteristika a náročnost tématu:

Téma úmyslných usmrcení je trvale aktuální. Skutkové podstaty úmyslných usmrcení prošly zajímavým historickým vývojem. Právě v souvislosti s úpravou úmyslných usmrcení byly v trestních zákonech řešeny mnohé klíčové problémy obecného rázu (počátek a konec lidského života, zavinění, motivace trestného jednání, vývojová stádia atd.). V českém trestním právu je toto téma zajímavé i v tom ohledu, že naše úprava zůstávala ve srovnání se zahraničím dlouho nedostatečně diferencována, pokud jde o různou míru závažnosti vražd. Od roku 2009 je platný nový systém, zahrnující komplikované privilegované a kvalifikované skutkové podstaty. S odstupem několika let lze již komplexně hodnotit úspěšnost provedených změn a vyjádřit se k jednotlivým aplikačním problémům.

Je třeba zdůraznit, že v češtině a slovenštině doposud existoval jen nepatrný počet monografických zpracování tohoto tématu. Již tento fakt činí každý nový literární počín na toto téma velmi přínosným. Z hlediska obtížnosti diplomního úkolu však téma i s ohledem na omezený okruh české literatury nepatří k těm nejsnadnějším. Autorka předkládané práce však téma v žádném ohledu nepodcenila; naopak ke své práci přistupovala se značnou pečlivostí a ctižádostí. Rozhodla se podat celkový přehled zvoleného tématu, včetně historického nástinu a komparace s německým trestním zákonem.

2. Hodnocení práce dle stanovených kritérií

- logická stavba práce, hloubka provedené analýzy –*Předložená diplomová práce Martiny Staškové má logickou a přehlednou strukturu, vycházející v první řadě z tzv. typových znaků trestného činu (znaky skutkové podstaty, včetně znaků privilegujících a zvláště přitěžujících). Rozvržení a návaznost jednotlivých témat tvoří nespornou přednost práce. Je třeba ocenit plynulý a přirozený tok výkladu navzdory značné rozmanitosti látky, počínaje historickým vývojem, přes složité otázky počátku a konce lidského života k samotnému vymezení jednotlivých forem úmyslných usmrcení a jejich znaků. Organicky je do výkladu zařazen i exkurz o německém právu, jenž nepůsobí dojmem neživotného přívěsku, jak se ve studentských pracích běžně stává.*
- *Diplomantka v práci prokázala schopnost obratně syntetizovat vlastní trestněprávní výklad z názorů vyjádřených v nauce a judikatuře. Práce přitom není pouhou kompilací, ale*

obsahuje četné vlastní zajímavé postřehy autorky, zajímavá zobecnění i dílčí poznatky a informace. Autorka s obratností užívá celé škály právně exegetických postupů, včetně výkladu historického a teleologického. Z textu je patrné hlubší porozumění dílčím problémům i rázu zkoumané materie jako celku.

- Diplomantka se mimo jiné dokázala vypořádat s úskalími českého diskurzu v oblasti medicínského práva, pokud jde o vymezení počátku a konce lidského života. Sama autorka se přiklání k pojetí, kdy je novorozenec chráněn již od momentu, kdy začne procházet porodními cestami. Svůj spíše extenzivní výklad dikce zákona autorka vysvětluje přehledně a srozumitelně. Podnětný je výklad autorky o usmrcení z útrpnosti, v němž se diplomantka řadí spíše mezi odpůrce legalizace určitých forem euthanasie; preferuje řešení cestou další privilegované skutkové podstaty.
- Z textu je patrné velmi dobré porozumění studovaným pramenům, včetně cizojazyčných, patrná je schopnost proniknout k podstatě některých spíše abstraktních pojmů, jako je afekt pachatele či tzv. premeditace. Diplomantka správně chápe systematický poměr základních, kvalifikovaných a privilegovaných skutkových podstat. Její výklad má vysokou argumentační a narativní úroveň. I na poměrně malém prostoru je autorka s to vyložit poměrně složitý problém cestou názorných zobecnění a příkladů. Jako velmi zdařilé hodnotím mimo jiné i pojetí výkladu o jednotlivých okolnostech zakládajících vraždu dle § 140 odst. 3 TZ; tento výklad neupadá do rozvláčné opisnosti, naopak, autorka je s to postihnout nejzajímavější problémy. Pokud jde o komparatistické části věnované německému právu, jde bezesporu o jeden z nejzdařilejších pokusů o zvládnutí této pro české posluchače práv velmi obtížné materie. Autorka vysvětluje srozumitelně podstatné rozdíly oproti úpravě české, přičemž většinu odlišností hodnotí spíše negativně. Jako inspirující vnímá toliko zvláštní trestný čin spočívající v usmrcení z útrpnosti.
- V závěru práce autorka velmi čtivým způsobem shrnuje své poznatky a otázky, jež v práci nastolila. Autorka správně zdůrazňuje mimo jiné zjištění, že nově zavedené privilegující okolnosti jsou navzájem nezávislé a zároveň se mohou prolínat.
- použité prameny, práce s literaturou, včetně citací, úprava a jazyková úroveň práce: Diplomantka nastudovala prakticky všechny zásadní monografie a časopisecké stati, jež byly k tématu úmyslných usmrcení publikovány v češtině. Kromě českých pramenů však čerpala i z několika publikací německých, včetně náročnějších komentářových prací, jež nejsou pro studenta snadnou četbou. Především však třeba diplomantku pochválit za neobyčejnou pílí a úsilí, s nímž přistoupila ke shromáždění a analýze české judikatury k otázkám úmyslných usmrcení (a příbuzných problémů z obecné části tr. zák.). Množství soudních rozhodnutí, z nichž diplomantka čerpala působí impozantním dojmem.
- Diplomantka pracuje korektně s poznámkovým aparátem. Závěrečný seznam použité literatury je standardně členěn. Velkou předností práce je výborná jazyková a stylistická úroveň.

4. Případné další vyjádření k práci: Celkově velmi zdařilá práce přemýšlivé a pečlivé autorky, která poskytuje srozumitelný a čtivý úvod do problematiky vražd a zabití v českém a německém právu.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě: Autorka by při ústní obhajobě mohla znovu stručně shrnout svůj názor na platný systém úmyslných usmrcení v ČR. Které ze znaků uvedených v § 140 až 142 TZ považuje autorka za nejproblematictější? Jak je v českém a v německém právu řešen problém tzv. zakrývací vraždy spáchané s cílem vyhnout se postihu za předchozí trestný čin? Dále by se diplomantka mohla blíže zamyslet nad otázkou vraždy spáchané na těhotné ženě. Nebylo by vhodnější tento zvlášť přitěžující znak vykládat restriktivně tím způsobem, že pro účely TZ je „těhotnou ženou“ třeba rozumět teprve žena ve vyšším stupni těhotenství, kdy již jsou známky těhotenství na těle ženy laickému pozorovateli patrné?

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 12. října 2015

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
vedoucí diplomové práce